

Opdracht leermiddelen

Vragen die helpen bij de beoordeling van leermiddelen

Inleiding

Leermiddelen kunnen een grote hulp zijn bij de realisatie van je leerplan. Uitgeverijen, maar ook jullie als leraren, steken veel tijd in het maken van kwaliteitsvolle leermiddelen. De Kwaliteitsalliantie heeft een uitgebreide lijst aan indicatoren opgesteld om leermaterialen onder de loep te nemen. Het GO! hecht veel belang aan kwaliteitsvolle leermiddelen en start dit schooljaar met een grote kwaliteitsbevraging bij alle leraren.

In deze bijlage vind je alle vragen terug die ook in de enquête gesteld worden. Zo kun je op voorhand al even overlopen (in de vakgroep). We zorgden ook voor extra uitleg bij enkele begrippen zodat we er met zijn allen op dezelfde wijze naar toe kijken.

Na het bekijken van de bijlage vragen we jou om, via de link die je van ons kreeg, elk leermiddel te beoordelen.

1. Welke leermiddelen gebruik ik?

Als eerste vraag in de vragenlijst wordt gevraagd om de leermiddelen die je gebruikt in kaart te brengen. Dit gebeurt via dropdownmenu's. Wanneer een leermiddel toch zou ontbreken, krijg je de kans nog aan te vullen. Ook wanneer je een eigen cursus gebruikt, kun je dit aangeven.

'Met leermiddelen doelen we op de handboeken of methodes die je gebruikt. Het gaat dus niet over didactisch materiaal zoals een wereldbol of kompas.'

2. Zijn de leermiddelen kwaliteitsvol?

Leermiddelen kunnen beoordeeld worden aan de hand van een aantal criteria. De Kwaliteitsalliantie voor leermiddelen formuleerde 87 indicatoren waarvan 7 kernindicatoren. Deze kernindicatoren geven al een eerste goed zicht op de kwaliteit van je leermiddel. Onderstaande 12 vragen helpen je dus al een heel stuk op weg om de kwaliteit van je leermiddelen in kaart te brengen.

Kwaliteitscriterium 1: het leermiddel sluit aan bij de doelen van het GO!-leerplan

Duid voor onderstaande stellingen de schaal aan die je het meest van toepassing acht voor [leermiddel x]

	Helemaal	Voldoende	Slechts in beperkte mate	Helemaal niet
Ik kan gemakkelijk achterhalen rond welke doelen van het GO!-leerplan er in [leermiddel x] gewerkt wordt.				
Met [leermiddel x] kan ik de leerinhouden uit het GO!-leerplan behandelen.				
Met [leermiddel x] kan ik de doelen van het GO!-leerplan op het vereiste beheersingsniveau behalen.				

Aan elk leerplandoel is er steeds een **beheersingsniveau** gekoppeld. Dit geeft aan op welk niveau de leerling het leerplandoel moet verwezenlijken. Er zijn zes beheersingsniveaus:

Memoriseren: Gegevens zoals begrippen, formules... kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen. Geen enkel leerplandoel heeft 'memoriseren' als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.

Begrijpen: Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden

Toepassen: Formules, technieken, regels... kunnen toepassen.

Analyseren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... tot een besluit komen

Evalueren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... en aan de hand van criteria, argumenten... een oordeel onderbouwen.

Creëren: In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht... een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie...

Meer weten? Ga naar: [Kenniscip smartschool](#)

Kwaliteitscriterium 2: Het leermiddel ondersteunt het leer- en ontwikkelingsproces van al mijn leerlingen.

Duid voor stellingen 4 tot 6 aan wat van toepassing is voor het leermiddel. Slechts één antwoordoptie is toegestaan.

4. [leermiddel x] biedt een duidelijke structuur. Duid aan wat voor jou het meest passende antwoord is.

- ☐ De structuur van dit leermiddel ondersteunt het leren van mijn leerlingen.
- ☐ Dit leermiddel vraagt extra structurering.
- ☐ De structuur van dit leermiddel remt het leren van mijn leerlingen.

5. [leermiddel x] bevat een te grote mate aan invuldidactiek, waardoor leerlingen zelf onvoldoende tot leren komen. Duid aan wat voor jou het meest passende antwoord is.

- ☐ Nee
- ☐ In beperkte mate
- ☐ Grotendeels
- ☐ Ja

6. De instructietaal die gebruikt wordt in [leermiddel x] is voor mijn leerlingen:

- ☐ vaak te gemakkelijk en daarom niet uitdagend
- ☐ heel erg goed op hun niveau
- ☐ vaak te moeilijk en niet haalbaar

Duid in onderstaande vragen 7 tot 10 aan wat van toepassing is voor [leermiddel x], meerdere antwoordopties zijn toegestaan:

7. Geeft de handleiding van [leermiddel x] aan vanuit welke gebruiksvisie het is opgebouwd en hoe ik [leermiddel x] kan gebruiken?

- ☐ De handleiding bevat een *gebruiksvisie*¹.
- ☐ De handleiding bevat tips voor een mogelijke didactische aanpak.
- ☐ De handleiding bevat één opgelegde didactische aanpak.
- ☐ De handleiding bevat geen van bovenstaande.
- ☐ Ik heb geen handleiding.

8. Houdt [leermiddel x] voldoende rekening met recente wetenschappelijke inzichten en actuele inhoud?

Dit leermiddel bevat:

- actuele informatie
- verouderde informatie
- foute informatie
- een bronvermelding

9. Zet [leermiddel x] in op gelijke kansen voor al mijn leerlingen?

Dit leermiddel biedt:

- kansen tot differentiatie
- kansen *taalontwikkelen* lesgeven² ?
- geen van bovenstaande

10. Voorziet [leermiddel x] *rijke tekst*?³ ?

De tekst is:

- authentiek
- goed gestructureerd
- heeft een gevarieerde woordenschat
- is ingekort en teveel vereenvoudigd
- geen van bovenstaande

Kwaliteitscriterium 3: Het leermiddel houdt rekening met de samenleving waarin we leven.

Duid voor stellingen 11 en 12 aan wat van toepassing is voor het leermiddel.

11. [leermiddel x] weerspiegelt de *diverse samenleving*⁴ waarin we leven. ?

- Helemaal
- Gedeeltelijk
- Helemaal niet

12. [leermiddel x] houdt rekening met duurzaamheid. Kan het leermiddel hergebruikt worden?

- Ja, zolang de inhoud niet significant verandert.
- Nee, het verplicht me tot een nieuwe aankoop elk jaar.

3. Waar heb je een tekort aan leermiddelen?

In de bevraging hebben we ook een vraag toegevoegd naar tekorten in leermiddelen. Soms merk je dat er voor jouw vak of voor bepaalde onderdelen geen leermiddelen te vinden zijn. Dat kun je hier aangeven. Voor ons is dat extra informatie waarmee we het gesprek met uitgeverijen kunnen aan gaan, of kunnen kijken of er in het net wel al materiaal voorhanden is.

Woordenboek

¹ Gebruiksvisie

Een handleiding legt uit waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn in de opbouw van de methode. We noemen dat de gebruiksvisie.

² Taalontwikkelen lesgeven

Taalontwikkelen lesgeven via een leermiddel, betekent dat het leermiddel tips geeft om leerlingen context, taalsteun en interactie aan te bieden. Oefeningen en theorie worden bijvoorbeeld in een context of situatie aangebracht. Het leermiddel zorgt dat de leerlingen taalsteun krijgen bij moeilijke woorden door een verklaring te geven. Het leermiddel geeft ook tips over hoe de leerlingen in interactie kunnen gaan over de leerinhouden.

³ Rijke tekst

Rijke tekst verwijst naar alle teksten die in een leermiddel aanwezig zijn. Het kan gaan om een vraagstuk bij probleemoplossende vaardigheden, de context bij een wetenschappelijke proef, een artikel ... Rijke teksten hebben een duidelijke structuur en een gevarieerde woordenschat. De teksten bieden rijke taal zodat leerlingen taalvaardiger kunnen worden. We verwachten dus van een methode dat die ook op het niveau van de leerlingen is en ook uitdaagt.

⁴ Diverse samenleving

Diversiteit betekent verscheidenheid, denk daarbij bijvoorbeeld aan verschillen wat betreft taal, fysieke kenmerken, cultuur, geslacht, religie, interesses, seksuele geaardheid en manieren van samenleven en de eigenschappen die hieraan verbonden zijn. Teksten, afbeeldingen, foto's in leermiddelen weerspiegelen die diversiteit.